

ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ЛОГІСТИЧНОЮ СИСТЕМОЮ ПІДПРИЄМСТВА

Н. Я. Пітель, кандидат економічних наук
Уманський національний університет садівництва

У статті розглядається інноваційний підхід до управління логістичною системою вітчизняних підприємств. Проаналізовано динаміку витрат на інноваційну діяльність та їх частку у ВВП. Досліджено фактори інтеграції принципів логістики й інновацій. Визначено основні сектори логістичної системи, орієнтовані на комплексне впровадження інновацій, обґрунтовано необхідність їх інтегрування у загальну стратегію розвитку підприємства.

Ключові слова: *інновації, інноваційний підхід, логістика, управління, логістична система.*

Постановка проблеми. Сучасний розвиток вітчизняної економіки, викликаний негативним впливом світової фінансово-економічної кризи, потребує розробки і прийняття дієвих радикальних рішень, спрямованих на стабілізацію економічних процесів у виробничій і соціальній сферах та підвищення конкурентоздатності вітчизняної економіки в цілому, її провідних галузей та окремих суб'єктів підприємництва, зокрема. Базисом цих процесів може стати перехід від фізично і морально застарілої технологічної бази вітчизняних підприємств до новітніх інноваційних технологій, в основі яких – різноманітні прогресивні передові ідеї. Перехід до інноваційної моделі розвитку економіки України потребує організації і проведення пошуку, розробки та реалізації нововведень, які нададуть кожному підприємству потенційну можливість підвищити ефективність постачання, виробництва і збуту. Проте основою змін має стати принципова переорієнтація менеджменту.

Одним із ефективних шляхів економічного розвитку підприємства та досягнення ним успіху як на ринках України, так і за кордоном, є впровадження й використання інновацій в логістичній системі, які є запорукою успіху в підвищенні якості і конкурентоспроможності продукції та виході на нові рівні функціонування.

Використання інновацій у логістиці дозволяє впровадити високоефективні технології руху товарів, новітні технології виробництва, а також сучасні технічні та транспортні засоби, обладнання, прогресивні управлінські рішення з розробки стратегії і тактики логістичної діяльності підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фундаментальні основи управління логістичною системою підприємства і проблеми інновацій в логістиці досліджували Л.М. Болдирева [1], Н.О. Вернюк, І.М. Новак, О.О. Школьний [2], О.М. Збиранник [4], Н.С. Клунко [5], О.С. Костюк, М.Б. Мулярчик, І.В. Крикавська [6], Ю.М. Кулик [7], О.А. Русановська, І. Петецькі [9], В.В. Смиринський [10] та багато інших. Проте недостатньо розкритими залишаються питання впровадження інновацій у систему управління логістикою вітчизняних підприємств, що й визначило спрямованість наших досліджень.

Метою даної статті є дослідження особливостей управління логістичною системою вітчизняних підприємств на основі інноваційного підходу; аналіз витрат на інноваційну діяльність в Україні; визначення факторів інтегрування логістики й інновацій та основних секторів логістичної системи підприємства, орієнтованих на впровадження інновацій.

Матеріали і методи. Теоретичною та методологічною основою дослідження слугували наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених, провідних фахівців у сфері інновацій та логістики. В процесі написання статті використано методи аналізу і синтезу, абстрактно-логічний, статистико-економічний та графічний методи.

Результати дослідження. В умовах глобалізації, комп'ютеризації та інформатизації світової економіки однією з основних умов збереження українськими підприємствами своїх конкурентних позицій на ринку є раціональне використання господарюючими суб'єктами своїх ресурсів: матеріальних, фінансових, трудових, енергетичних, інформаційних, інтелектуальних, ресурсів часу. З огляду на це вітчизняні підприємства потребують структурної перебудови і технічного переозброєння. Це можна забезпечити в результаті побудови на базі логістичної концепції інноваційної системи управління матеріальними, фінансовими і супутніми потоками. Основна відмінність такого логістичного підходу від звичайної системи менеджменту – це зміна об'єкта управління. Якщо зазвичай об'єктом менеджменту вважали окремі матеріальні об'єкти, то з використанням логістичного підходу об'єктом стає логістичний потік.

В недалекому минулому інноваційну діяльність сприймали як результат науково-технічного прогресу, проте нині інновації вважають одним

із найважливіших факторів ефективності наукової, фінансової, організаційної та виробничої сфер. Адже поєднання зазначених чинників гарантує бажаний економічний ефект. До того ж, досвід багатьох країн світу доводить, що активізація інноваційної діяльності сприяє нарощуванню темпів економічного розвитку, оптимізує структуру виробництва, поліпшує життєвий рівень у країні та, що особливо важливо, визначає орієнтири подальшого розвитку.

Проте нинішня ситуація в Україні з інноваційними процесами досить складна (рис. 1). Впродовж 2010–2017 рр. найбільше коштів на інноваційну діяльність було спрямовано у 2016 р. (23,2 млрд. грн), їх частка у ВВП країни склала 0,97 %. Проте у 2017 р. фінансування інноваційних процесів скоротилось у 2,6 раза і склало 9,1 млрд. грн (0,3 % у ВВП). У 2017 році питома вага підприємств, що впроваджували інновації склала лише 14,3 % (проте цей показник у 2010 р. дорівнював 11,5 %). За таких умов вітчизняним підприємствам дуже складно конкурувати і на внутрішньому, і на зовнішньому ринку із більш технологічно та технічно оснащеними іноземними компаніями. Тому потрібні дієві радикальні зміни на макроекономічному рівні, спрямовані на стабілізацію і розвиток інноваційної діяльності українських підприємств задля підвищення їх конкурентоздатності.

Рис. 1. Динаміка витрат на інноваційну діяльність промислових підприємств та їх частка у ВВП України*

Примітка. * – систематизовано і побудовано за даними [3; 8]; починаючи із 2014 р. дані наведені без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини тимчасово окупованих територій

На загальнодержавному рівні передумовою інноваційного розвитку є формування сучасної інноваційної інфраструктури [4]: розробка наукового підґрунтя для інновацій, ріст попиту на нововведення і результати науково-технічної діяльності, налагодження зв'язків між науково-дослідними установами і виробничими підприємствами з метою прискорення комерціалізації наукових досягнень.

Сучасні глобалізаційні процеси обумовлюють визначальну роль та місце логістичної системи у забезпеченні довготривалої прибутковості комерційних операцій. Логістика володіє потужним стратегічним ресурсом, а тому може сприяти стабілізації та розвитку економіки країни, окремих регіонів та підприємств. Стан її розвитку і ефективність використання залежать від рівня і темпів модернізації та виступають детермінантами економічного росту. А удосконалення управління логістичною системою з інноваційним підходом веде до підвищення ефективності функціонування матеріального виробництва в цілому [12, с. 87]. Якщо аналізувати з позиції бізнесу, то логістика забезпечує реалізацію підприємницької стратегії з найбільш оптимальними витратами трудових, фінансових, матеріальних, інформаційних, енергетичних та інших видів ресурсів. Якщо розглядати з позиції логістики, то відбувається оптимізація параметрів основних і супутніх потоків ресурсів конкретного підприємства, що функціонує як відокремлена система (чи є складовою частиною визначеної логістичної системи, яка вважається єдиним цілим).

Розвиток сучасного підприємства полягає у впровадженні нових ідей, технологій, методів виробництва, інноваційних товарів і послуг. Тому оптимізація ефективності функціонування його окремих структурних підрозділів також потребує постійного оновлення, реорганізації, реструктуризації, пошуку нових способів ведення бізнесу і менеджменту. У роботі вітчизняних підприємств логістична діяльність посідає особливе місце, адже саме тут можна забезпечити конкурентні переваги завдяки оптимізації витрат і часу обслуговування клієнта.

Формуючи, розвиваючи і вдосконалюючи логістичну діяльність, важливо глибоко вивчити усі можливі фактори впливу та індивідуалізацію нововведень. Наука розвивається, з'являються нові винаходи у техніці та технології, які успішно застосовуються у логістиці. Це мінімізує витрати виробництва і просування та підвищує ефективність логістичного ланцюга підприємства. В логістиці завжди існує потенційний конфлікт: час або кошти, тоді як за рахунок інноваційного підходу можна досягти скорочення і витрат (коштів), і часу, та ще й виробити додану вартість для клієнта.

Зважаючи на те, що сьогодні світ переживає кризові процеси, то інновації в підприємстві, як ніколи раніше, дозволять посилити конкурентні позиції для потенційно стійкіших і сильніших підприємств та усунути з ринку слабші. А це, в результаті, позитивно вплине і на якість продукції та послуг, що вигідно покупцям [9, с. 105].

В умовах становлення інноваційної моделі розвитку економіки України розробка і впровадження інновацій є передумовами конкурентоздатності й економічної стабільності підприємства та поліпшує фінансові показники. Досягти цього можна, насамперед, за умови дієвої маркетингової підтримки і придатності інновацій до оптимізації логістичних операцій, зокрема, таких як постачання, виробництво, зберігання, пакування, навантаження-розвантаження, транспортування, тощо [13, с. 612-613]. Серед основних факторів, які вказують на об'єктивну необхідність інтеграції принципів логістики та інновацій визначальними є такі [6, с. 72]:

- ✓ інтеграція і глобалізація світових ринків капіталу, товарів і послуг, на основі чого відбувається інтеграція господарських процесів та системи менеджменту прийняття рішень (орієнтованість на використання синергічних зв'язків у мікро- і макроекономічному масштабах);

- ✓ посилення конкуренції на внутрішньому і зовнішньому ринку, тому потрібно володіти суттєвими конкурентними перевагами;

- ✓ ріст диференціації ринку (індивідуалізація сегментів ринку, диференціювання потреб у споживчих перевагах клієнтів, диверсифікація товарів);

- ✓ постійний розвиток технологій, особливо у сфері інформації, просування товарів і їх переміщення;

- ✓ ріст підприємницької та інноваційної активності у виробничо-господарській і ринковій діяльності сучасних підприємств;

- ✓ скорочення життєвого циклу товарів;

- ✓ збільшення потужності підприємств через використання новітніх технологій;

- ✓ мінімізація витрат (матеріальних, фінансових, трудових, витрат часу) при максимізації прибутку.

На сьогодні ринок потребує нових підходів до задоволення зростаючих потреб споживачів та ефективного використання трудових, матеріальних, фінансових та часових ресурсів. За допомогою інновацій підприємство створює конкурентні переваги, розширює ринок, заповнює вільну нішу.

За дослідженнями Логістичної Асоціації спільно із консалтинговою компанією Arthur D. Little [11], сучасний розвиток інновацій в логістиці спрямований на глибоке вивчення ринку і застосування інструментів

проектного менеджменту; використання адаптивних інтегрованих логістичних систем і ланцюгів поставок; перенесення пріоритетів із раціоналізації та оптимізації логістичних витрат на клієнтоорієнтовані інновації і формування доданої вартості; залучення клієнтів і учасників ланцюгів поставок до розробки інновацій, адже саме вони є основними «замовниками», що спонукають до впровадження інновацій; передачу відповідальності за розробку і впровадження інновацій від лінійних до топ-менеджерів. Тобто, глобалізація дій, орієнтація на конкретні ринкові ніші і на потенційних клієнтів, диверсифікація і зниження порогів прибутковості, базування на можливостях і потенціалі, а не на життєвому циклі товару, делегування повноважень і оптимізація організаційних структур, комп'ютерні технології і гнучка автоматизація – це сучасні напрями інноваційної стратегії підвищення гнучкості логістичних систем у контексті інноваційних перетворень економіки.

Функціонування та ефективне управління розвитком логістичної системи підприємства пов'язане з використанням інновацій різного характеру, із змінами організаційної структури, застосуванням вискоелективних технологій руху товару, використанням новітніх технічних і транспортних засобів, обладнання, втіленням сучасних управлінських рішень з розробки стратегії і тактики логістичної діяльності. Інновації, як ключовий компонент успішного розвитку логістики, повинні комплексно впроваджуватись в усіх основних секторах логістичної системи підприємства (рис. 2).

Логістична система є складним об'єктом, який узгоджує і координує діяльність багатьох потоків ресурсів і готової продукції, тим самим забезпечує злагоджену роботу всіх підсистем підприємства, збільшуючи продуктивність праці та мінімізуючи витрати.

Ефективне впровадження інновацій на кожній із окремих ланок логістичної системи дозволить підприємству досягти ефекту синергії та оптимізувати витрати і раціонально використовувати всі наявні види ресурсів. Перехід економіки країни до інноваційної стратегії розвитку та її запровадження на рівні кожного підприємства потребує розробки відповідних механізмів та проходить у декілька етапів [7 с. 130]: визначення ключових параметрів оцінювання, за якими буде здійснюватись розподіл підприємств, виокремлення характерних для конкретної групи ознак розвитку для встановлення поточного рівня надійності, обґрунтування інструментів гнучкої системи реагування на зміни, рекомендації стосовно управління для підвищення надійності, що передбачають активне

використання інновацій у господарській і комерційній діяльності підприємства та його логістичної системи.

Рис. 2. Основні сектори впровадження інновацій у логістичну систему підприємства*

*Примітка. * – побудовано автором на основі [1; 6, с. 73; 13]*

Глобальним поштовхом до інноваційних процесів є еволюція міжнародної торгівлі і активне використання електронних бізнес-моделей. За таких умов для підприємств дуже важливо зберігати динамічний збалансований зв'язок між плануванням ресурсів, управлінням взаємовідносинами з клієнтами, плануванням виробництва та відповідними системами логістичних ланцюгів поставок партнерів. Значне ускладнення глобального ланцюга поставок змушує фірми особливо уважно відстежувати і шукати варіанти вирішення таких проблем, як забезпечення надійності роботи логістичних служб; коригування витрат на логістику; відстеження інформації про рух товарів і виконання замовлень у режимі реального часу. В результаті інноваційність логістичної системи для підприємства має не менш важливе значення, ніж інноваційність процесів виробництва товарів. Тому, організовуючи діяльність підприємства, необхідно зважати на всі сфери взаємодії – постачання, виробництво та збут. Адже «бізнес-архітектура підприємства, сформована з орієнтацією на підтримку інтегрованої логістики, є передумовою ефективних змін у тактиці, стратегії, а подекуди й місії організації» [5].

Досліджуючи питання впровадження інновацій у розвиток логістичної системи, не можна оминати новітні для багатьох українських підприємств логістичні технології (інновації), які широко використовують закордонні фірми. Так до інновацій в логістичній системі можна віднести впровадження відомої у світі системи MRP (планування потреби в ресурсах), її мета – мінімізувати запаси і дотримуватися графіка доставки ресурсів. Удосконалений варіант цієї системи (MRP II) більш широко застосовується, тому що може бути використаний не лише для планування матеріальних ресурсів, але й трудових та фінансових ресурсів, виробничого устаткування. Систему MRP перспективно впроваджувати, коли попит на вихідні матеріальні ресурси дуже залежить від попиту споживачів на кінцеву продукцію. Система MRP I може працювати із широкою номенклатурою матеріальних ресурсів (багатоасортиментними вихідними матеріальними потоками).

Іншою, не менш важливою інновацією, яка може бути впроваджена в логістичну систему підприємства (після MRP та MRP II), є система ERP (планування ресурсів підприємства), яку визначають як систему управління бізнесом, яка за підтримки багатомодульного прикладного програмного забезпечення інтегрує всі підрозділи окремих функціональних напрямів підприємства. ERP – термін, введений дослідницькою фірмою Gartner Group для опису систем управління. Переваги впровадження ERP в систему логістики підприємства полягають у зниженні собівартості за рахунок

підвищення продуктивності; зменшенні часу виходу товарів і послуг на ринок; скороченні кількості виробничих операцій; зменшенні складських запасів; підвищенні якості продуктів; зростанні інформованості керівництва; підвищенні якості прогнозу і планування; формалізації бізнес-процесів підприємства; інтеграції всіх підрозділів [1].

У логістиці останніх років інноваційними вважаються також системи управління складуванням та системою транспортування. Тому актуальним вважаємо застосування системи DRP (планування вимог з дистрибуції) – це контроль над запасами і прийоми диспетчерування, у яких принципи MRP застосовують до дистрибуції запасів.

Однією з важливих та перспективних інновацій в наш час є впровадження управлінських інновацій в розвиток логістичної системи підприємства. До таких інновацій можна віднести аутсорсинг, бенчмаркінг, асоціації постачальників та вантажовідправників. Аутсортинг – це стратегічне використання зовнішніх ресурсів для вирішення завдань, що традиційно забезпечувалися внутрішніми ресурсами компанії. Це стратегія управління, відповідно до якої виконання неключових функцій покладається на зовнішнього контрагента, що представляє собою спеціалізованого професійного провайдера послуг. Бенчмаркінг включає стандарт ефективності, якості чи переваги, стосовно якої оцінюють, вимірюють та позиціонують усі види господарської діяльності. При цьому, зокрема, логістична діяльність розглядається відносно кращих у галузі конкурентів та відносно кращих підприємств інших галузей.

Інновації можливі також у розподілі та постачанні продукції замовникам. Скоротити час між одержанням замовлення та відправкою продукції споживачу дозволяє застосування комп'ютерної техніки. На сьогодні серед логістичних технологій у дистрибуції набули поширення системи Efficient consumer response (ефективна реакція на запити споживача).

В наш час, при зростанні реалізації і, відповідно, закупівель товарів, кожен керівник повинен приймати рішення щодо введення у логістичну систему підприємства виробничо-потенційних інновацій при здійсненні закупівельної роботи щодо змін у переліку постачальників, створення нових власних виробничих підрозділів-джерел товарів, нарощування їх потужностей та обсягів виробництва, що призведе до зміни організаційної структури самої системи логістики.

Особлива роль належить інноваціям інфраструктурного характеру, зокрема пов'язаним із створенням комплексу складських об'єктів – логістичних центрів. Адже техніко-технологічні інновації на цих об'єктах будуть пов'язані з реконструкцією споруд та переплануванням складських

приміщень, оснащенням їх відповідним складським і підйомно-транспортним устаткуванням, сучасними засобами управління, створенням мікрологістичної системи складської логістики. Інновацією інфраструктурного характеру в рамках системи логістики може також вважатися подальше розгортання мережі торговельних об'єктів роздрібною ланки – магазинів, супермаркетів – у підприємствах роздрібною торгівлі мережевого типу.

Перспективним інноваційним рішенням у покращенні системи логістики може бути розробка організаційних, технологічних і технічних заходів та інструментів для забезпечення діяльності електронного магазину. Його організація призведе до необхідності торгових інновацій, зокрема включення в систему логістики підприємства відповідного інформаційного і програмного забезпечення для процесів обробки замовлень клієнтів у режимі "online" та їх виконання шляхом організації доставки придбаних покупцями товарів [10].

Важливе значення у логістичній системі підприємства мають інновації, пов'язані із створенням логістичної інформаційної системи управління запасами, товаропостачанням і рухом товару в рамках загальної інформаційної системи суб'єкта господарювання. Основною ідеологією таких інновацій у сфері логістики буде прагнення забезпечити ефективне, стратегічне, тактичне та оперативне управління процесами руху матеріальних, інформаційних, фінансових та інших потоків у процесі руху товару як в організаційних рамках підприємства, так і поза ними, що в майбутньому призведе до стабільного розвитку.

Інноваційний підхід до управління логістичною системою підприємства є дієвим інструментом, здатним забезпечити ріст ефективності та надійності, врівноважити мінливий попит, високу вартість виробництва та інші проблеми, викликані впливом внутрішнього і зовнішнього середовища. Завдяки мобілізації всіх видів ресурсів та раціоналізації їх використання відбувається гармонізація всіх потоків і на рівні підприємства, і безпосередньо, в розрізі логістичної системи. Запровадження інновацій у всіх ланках логістичної системи спрямоване на пошук проблем, їх нейтралізацію, і, як наслідок, нарощення виробничого, інвестиційного, експортного потенціалу через пошук прихованих резервів і невикористаних можливостей [7, с. 134].

Висновки. Логістична діяльність підприємства потребує постійного розвитку і вдосконалення, адже інновації в технічному оснащенні, технологіях, інформаційному забезпеченні та менеджменті постачання, виробництва і збуту суттєво спрощують технологічний цикл і підвищують

ефективність виробничо-господарської та комерційної діяльності. Тому основні сектори логістичної системи мають бути орієнтовані на комплексне впровадження інновацій та їх інтегрування у загальну стратегію розвитку підприємства, – це забезпечить досягнення ефекту синергії та оптимізацію витрат, раціональне використання всіх наявних видів ресурсів.

В умовах постійних внутрішніх та зовнішніх змін втілення інновацій дозволить удосконалити логістику і підвищити ефективність та інтенсивність використання ресурсів, що сприятиме акумулюванню конкурентних переваг. Адже інновації посилюють позиції стійких і стабільних підприємств та усувають з ринку слабкі фірми, – це позитивно впливає на якість товарів і послуг, а тому – вигідне для споживачів.

У подальших дослідженнях важливо вивчати процес комплексного впровадження інновацій та їх інтегрування у логістичну стратегію розвитку підприємства.

Література

1. Болдирева Л. М. Інновації в логістиці: теоретико-методологічні та практичні аспекти. *Економіка Крима*. 2011. № 1 (34). С. 18–23.
2. Вернюк Н. О., Новак І. М., Школьний О. О. Логістичний аутсорсинг як чинник глобальних конкурентних переваг. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 7. С. 184–194.
3. Валовий внутрішній продукт України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/> (дата звернення: 24.04.2018)
4. Збиранник О. М. Забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання на засадах інноваційного розвитку. *Вісник Одеського національного університету*. 2014. № 3/2. С. 69–73.
5. Клунко Н. С. Особливості логістичного підходу до оптимізації діяльності фармацевтичних підприємств на світовому ринку. *Економіка промисловості*. 2012. № 1–2. С. 194–202.
6. Костюк О.С., Мулярчик М.Б., Крикавська І.В. Застосування інновацій в логістичній діяльності. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2012. Випуск 8. С. 71–74.
7. Кулик Ю.М. Інноваційні стратегії розвитку логістичної діяльності машинобудівних підприємств. *Економічний форум*. 2015. № 1. С. 129–134.
8. Наукова та іноваційна діяльність України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/ni/ind_rik/ind_u/2002.html (дата звернення: 24.04.2018)
9. Русановська О. А., Петецькі І. Перспективи інновацій в логістичній діяльності підприємств. *Збірник наукових праць Луцького національного технічного університету*. 2012. Випуск 9 (34). Частина 2. С. 99–106.
10. Смиричинський В. В. Логістична інформатизація – інноваційний

інструмент формування в Україні системи державних закупівель та управління цією системою. *Логистика: проблемы и решения: Международный научно-практический журнал*. 2012. № 1. С. 20–27.

11. Arthur D. Little. *Innovation Excellence in Logistics – Value Creation by Innovation*. Results of the European Logistics Association. Brussels, 2007. 440 p.

12. Pitel N. Y., Alioshkina L. P. ABC analysis as a tool of optimization of marketing management of export-led enterprises. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2016. № 3. С. 87–94.

13. Pitel N. Ya., Alioshkina L. P. Innovations in the logistical system of an enterprise-entity engaged in foreign economic activities. *Managing economic growth: marketing, management, and innovations*. Iliashenko, S.M., Strielkowski, W. (eds.), Prague. 2016. 1st edition. P. 610–620.

References

1. Boldyreva, L. M. (2011). Innovations in logistics: theoretical-methodological and practical aspects. *Economy of the Crimea*, 2011, no. 1 (34), pp. 18–23 (in Ukrainian).

2. Vernyuk, N. O., Novak, I. M. & Shkolny, O. O. (2016). Logistics outsourcing as a factor in global competitive advantage. *Actual problems of the economy*, 2016, no. 7, pp. 184–194 (in Ukrainian).

3. Gross domestic product of Ukraine. Available at <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/> (Accessed April 24, 2018).

4. Zbyrannyk, O. M. (2014). Ensuring the competitiveness of business entities on the basis of innovative development. *Bulletin of Odessa National University*, 2014, no. 3/2, pp. 69–73 (in Ukrainian).

5. Klunko, N. S. (2012). Specialization of the logistic approach to the optimization of pharmaceuticals on the market. *Economy of industry*, 2012, no. 1–2, pp. 194–202 (in Ukrainian).

6. Kostyuk, O. S., Mulyarchik, M. B. & Krykavsky, I. V. (2012). Application of innovations in logistics activities. *Scientific notes of Lviv University of Business and Law*, 2012, output 8, pp. 71–74 (in Ukrainian).

7. Kulik, Yu. M. (2015). Innovative strategies for the development of logistics activities of machine-building enterprises. *Economic forum*, 2015, no. 1, pp. 129–134 (in Ukrainian).

8. Scientific and innovative activity of Ukraine. Available at http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/ni/ind_rik/ind_u/2002.html (Accessed April 24, 2018).

9. Rusanovska, O. A., Petetski, I. (2012). Perspectives of innovations in logistics of enterprises. *Collection of scientific works of Lutsk National Technical University*, 2012, output 9 (34), part 2, pp. 99–106 (in Ukrainian).

10. Smirichinsky, V. V. (2012). Logistic informatization is an innovative tool for the formation of a system of public procurements in Ukraine and management

of this system. *Logistics: problems and solutions: International scientific and practical journal*, 2012, no. 1, pp. 20–27 (in Ukrainian).

11. Arthur, D. Little (2007). *Innovation Excellence in Logistics – Value Creation by Innovation. Results of the European Logistics Association*. Brussels, 2007, 440 p. (In English).

12. Pitel, N. Y., Alioshkina, L. P. (2016). ABC analysis as a tool of optimization of marketing management of export-led enterprises. *Marketing and innovation management*, 2016, no. 3, pp. 87–94 (in English).

13. Pitel, N. Ya., Alioshkina, L. P. (2016). Innovations in the logistical system of an enterprise-entity engaged in foreign economic activities. *Managing economic growth: marketing, management, and innovations*. / Illiashenko, S.M., Strielkowski, W. (eds.), 1st edition. Prague, 2016, pp. 610–620 (in English).

Аннотация

Питель Н. А.

Инновационный подход к управлению логистической системой предприятия

В статье исследуется инновационный подход к управлению логистической системой отечественных предприятий. Проанализирована динамика расходов на инновационную деятельность промышленных предприятий и их доля в ВВП Украины. Исследованы факторы интеграции принципов логистики и инноваций. Определены основные сектора логистической системы, ориентированные на комплексное внедрение инноваций, обоснована необходимость их интеграции в общую стратегию развития предприятия.

Развитие инновационной деятельности способствует наращиванию темпов экономического развития, оптимизирует структуру производства, улучшает жизненный уровень населения страны, определяет ориентиры развития. Использование инноваций в логистике позволяет внедрить эффективные технологии товародвижения, новейшие технологии, современные технические и транспортные средства, оборудование, прогрессивные управленческие решения по разработке стратегии и тактики логистической деятельности.

Анализ затрат на инновационную деятельность отечественных предприятий позволил установить, что в течение 2010–2017 гг. больше средств на инновации было направлено в 2016 г. (23,2 млрд. грн), их доля в ВВП страны составила 0,97 %. Однако в 2017 г. финансирование инновационных процессов сократилось в 2,6 раза и составило 9,1 млрд. грн (0,3% в ВВП); только 14,3 % предприятий внедряли инновации. При таких условиях нужны действенные радикальные изменения на макроэкономическом уровне, направленные на стабилизацию и развитие инновационной деятельности украинских предприятий для повышения их конкурентоспособности.

В условиях инновационной модели развития определяющими факторами интеграции принципов логистики и инноваций являются глобализация мировых рынков капитала, товаров и услуг; рост дифференциации и усиление конкуренции на рынке; развитие информационных технологий; рост предпринимательской и инновационной активности; сокращение жизненного цикла товаров; увеличение мощности предприятий на базе новейших технологий; минимизация логистических издержек при максимизации прибыли.

Логистическая деятельность предприятия требует постоянного развития и совершенствования, ведь инновации в техническом оснащении, технологиях,

информационном обеспечении и менеджменте снабжения, производства и сбыта упрощают технологический цикл и повышают эффективность производственно-хозяйственной и коммерческой деятельности. Поэтому основные сектора логистической системы должны быть ориентированы на комплексное внедрение инноваций и их интеграцию в общую стратегию развития предприятия, – это обеспечит достижение эффекта синергии и оптимизации расходов, рациональное использование всех имеющихся видов ресурсов. Воплощение инноваций позволит усовершенствовать логистику и повысить эффективность и интенсивность использования ресурсов, что будет способствовать аккумулярованию конкурентных преимуществ.

Дальнейшие исследования целесообразно направить на процесс комплексного внедрения инноваций и их интеграцию в логистическую стратегию развития предприятия.

Ключевые слова: инновации, инновационный подход, логистика, управление, логистическая система.

Annotation

Pitel N. Y.

Innovative approach to managing the logistics system of the enterprise

The article investigates an innovative approach to the managing the logistics system of domestic enterprises. The dynamics of expenses for innovative activity of industrial enterprises and their share in GDP of Ukraine are analyzed. The integration factors of principles of logistics and innovations are studied. The main sectors of the logistics system focused on the complex implementation of innovations were determined. The necessity of their integration into the general strategy of enterprise development was substantiated.

The development of innovative activities contributes to the growth of economic development, optimizes the production structure, improves the standard of living of the country and determines development benchmarks. The innovation use in logistics enables the introduction of efficient technologies of movement of goods, the latest technologies, modern technical and transport equipment, equipment, progressive managerial decisions on the development of strategy and tactics of logistics activities.

The dynamics analysis of expenditures for innovative activity of domestic enterprises allowed us to establish that in 2010–2017 the greatest amount of funds for innovation was in 2016 (UAH 23.2 billion) and their share in the GDP of the country amounted to 0.97 %. However, in 2017, the financing of innovation processes decreased by 2.6 times and amounted to UAH 9.1 billion (0.3 % of GDP). Only 14.3 % of enterprises implemented innovations. Under these conditions, effective radical changes are required at the macroeconomic level aimed at stabilizing and developing the innovation activity of the Ukrainian enterprises in order to increase their competitiveness.

Under the conditions of an innovative model of development, the key factors in integrating the principles of logistics and innovation are globalization of the world's capital markets, goods and services; growth of differentiation and increased competition in the market; development of information technologies; growth of entrepreneurial and innovative activity; shortening the life cycle of goods; increase of capacity of enterprises on the basis of the latest technologies; minimizing logistics costs when maximizing profits.

Logistics of the enterprise requires constant development and improvement because innovations in technical equipment, technologies, information provision and management of supply, production and sales simplify the technological cycle and increase the efficiency of production, economic and commercial activity. Therefore, the main sectors of the logistics system should be focused on the complex implementation of innovations and their integration

into the overall strategy of the enterprise development. This will allow us to have the synergy effect, optimize costs and use all available types of resources rationally. The implementation of innovations will improve logistics and increase efficiency and intensity of the resource use which will promote the accumulation of competitive advantages.

Further research is advisable to focus on the process of integrated implementation of innovations and their integration into the logistics strategy of the enterprise development.

Keywords: *innovations, innovative approach, logistics, management, logistic system.*

УДК 657: 631.1 : 338.43

DOI 10.31395/2415-8240-2018-93-145-158

ВИЗНАННЯ ТА ОЦІНКА ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА ЯК ОСОБЛИВОГО ОБ'ЄКТУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА ПЛАНУВАННЯ

В. С. Уланчук, доктор економічних наук

Г. Ю. Аніщенко, кандидат економічних наук

Уманський національний університет садівництва

Обліково-аналітичне забезпечення управління сільськогосподарськими підприємствами має сприяти досягненню мети їх діяльності, що залежить від достовірності даних про обсяги та вартість виробленої продукції. Обґрунтовано необхідність застосування єдиних підходів в обліку, аналізі та плануванні щодо розуміння сутності об'єкту «продукція сільськогосподарського виробництва». Проведено дослідження умов визнання аграрної продукції та приналежності її до групи «сільськогосподарської». Вивчено способи оцінки продукції та встановлено пріоритетність застосування справедливої вартості. Запропоновано комплекс заходів, які сприятимуть впровадженню до облікової практики сільськогосподарських підприємств застосування способів оцінки продукції за справедливою вартістю.

Ключові слова: *продукція сільськогосподарського виробництва, готова продукція, оцінка, справедлива вартість, первісне визнання, виробнича собівартість, калькуляційні різниці.*

Постановка проблеми. Аграрний сектор України є одним з тих напрямів діяльності, який визначає економічний розвиток держави, сприяє підвищенню експортних позицій країни, гарантує її продовольчу безпеку. Тому дуже важливо оцінити рівень виробництва сільськогосподарської продукції, що потребує детального дослідження порядку формування економічної інформації, її відповідності організаційно-технологічним процесам в галузі та адекватної оцінки. У світлі гармонізації облікової